

Таким чином, пп.153.3.5 п.153.3 ст.153 ПКУ містить докладний перелік виключень із вимог щодо нарахування авансових внесків у разі виплати дивідендів, визначених пп.153.3.2 п.153.3 ст.153 ПКУ. Серед таких виключень, за якими не передбачено нарахування авансових внесків з податку на прибуток, у пп.153.3.5 п.153.3 ст.153 ПКУ (підпункт «б»)) зазначені операції, що передбачають виплату дивідендів у вигляді акцій (часток, паїв), емітованих платником податку, за умови, що така виплата ніяким чином не змінює пропорцій (часток) участі всіх акціонерів (власників) у статутному фонді емітента, незалежно від того, чи були такі акції (частки, паї) належним чином зареєстровані (відображені у зміні до статутних документів), чи ні.

Підсумовуючи вищенаведені вимоги Податкового кодексу України, не підлягає справлянню авансовий внесок з податку на прибуток відповідно до п.153.3 ст.153 Податкового кодексу України, в т.ч. пп.153.3.2, у разі виплати дивідендів у вигляді акцій (часток, паїв), емітованих платником податку, за умови, що така виплата ніяким чином не змінює пропорцій (часток) участі всіх акціонерів (власників) у статутному фонді емітента, незалежно від того, чи були такі акції (частки, паї) належним чином зареєстровані (відображені у зміні до статутних документів), чи ні.

Література: 1. Конституція України, прийнята 28 червня 1996 року (статті 67, 92) (зі змінами та доповненнями); 2. Податковий Кодекс України від 04.01.2011р. № 2755-VI Постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.10 р., № 1232 "Про затвердження Порядку проведення органами державної податкової служби зустрічних звірок". 3. Господарський кодекс України №436-IV від 16.01.2003 р. (зі змінами та доповненнями). 4. Цивільний кодекс України №435-IV від 16.01.2003 р. (зі змінами та доповненнями)

*Гарбар Ж.В.,
докторант кафедри фінансів КНТЕУ,
м. Київ, Україна*

ДІЯЛЬНІСТЬ САМОРЕГУЛІВНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ НА ФІНАНСОВОМУ РИНКУ УКРАЇНИ

Створення ефективного механізму регулювання фінансового ринку є одним з ключових завдань сучасного українського суспільства. Існуючий механізм саморегулювання фінансового ринку не виконує свого головного завдання, а саме не забезпечує стійкість та стабільність розвитку фінансової системи як на рівні окремої країни, так і в світовому масштабі. Саме тому актуальними є проблеми, пов'язані з функціонуванням на фінансовому ринку саморегулівних організацій, чий вплив і роль в розвитку фінансового ринку достатньо великі. В умовах стабільного розвитку національної економіки при позитивній кон'юктурі світових фінансових ринків участь держави в регулюванні фінансового ринку доцільно звести до мінімуму та перейти на режим більшого впливу ринкової саморегуляції фінансового сектору.

Саморегулівні організації (selfregulatory organizations) (СРО) у світовій практиці є невід'ємною складовою регуляторної системи на фінансовому ринку. Цілі саморегулювання полягають у збереженні цілісності фінансових ринків, прозорості та ефективності, забезпеченні фінансової стабільності, зменшенні системних ризиків та захисті інтересів інвесторів [4]. Саморегулівні організації створюються з метою забезпечення ефективного регулювання та контролю за їх учасниками, що за обсягом та якістю є значно результативнішим за наглядову діяльність, обмежену державою. Контроль, який здійснюється саморегулівними організаціями над діяльністю своїх членів, є більш жорстким і ефективним у порівнянні із державним регулюванням. Основною проблемою розвитку саморегулівних організацій в Україні є відсутність Закону про саморегулівні організації. В Росії такий закон було прийнято ще п'ять років тому (16 листопада 2007 року), що дозволило оцінити позитивні наслідки: лібералізацію умов ведення бізнесу, прозорі конкурентні умови та налагодження цивілізованого діалогу між органами державної влади та бізнесом. Через відсутність спеціального закону про СРО регуляторні органи в Україні приймають нормативні документи, якими самостійно визначають поняття та функції саморегулівної організації.

Законодавство, що існує в даний час в сфері саморегулювання фінансового ринку України, у край суперечливе і непослідовне. Не сформульовано загальне правове поняття організацій саморегулювання, не виділені єдині ознаки організацій саморегулювання, що

відрізняють їх від інших громадських організацій. Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг затверджено три нормативні документи, якими регламентується діяльність СРО на фінансових ринках [1; 2; 3]. При цьому навіть само визначення СРО у документах регулятора відрізняється. Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку України регламентує питання саморегулювальних організацій понад 10 нормативними документами. А визначення СРО для банківського сектору, який налічує 176 діючих банків, у національному законодавстві взагалі відсутнє.

На фінансовому ринку України саморегулювальні організації почали створюватися у першій половині 90-х років ХХ ст. Сьогодні на фінансовому ринку України існує майже 50 організацій (асоціації, ліги, об'єднання тощо), які могли б претендувати на статус СРО в тому чи іншому сегменті фінансового ринку. Проте офіційний статус СРО на фінансовому ринку України мають лише п'ять організацій, що свідчить про початкову стадію розвитку саморегулювання фінансового ринку (Всеукраїнська асоціація кредитних спілок, Українська асоціація адміністраторів пенсійних фондів, Асоціація «Українські фондові торговці», Професійна асоціація реєстраторів і депозитаріїв, Українська Асоціація інвестиційного бізнесу). Разом з тим переваги використання СРО полягають у тому, що вони добре знайомі з певним ринком і максимально наближені до нього. Тому вони можуть оперативно реагувати на ринкові зміни, тоді як реакція державного регулятора, як правило, суттєво запізнюється.

Держава повинна стати ініціатором запровадження повноцінного саморегулювання в Україні. Першочерговим завданням на шляху до цього є вирішення питання збалансування інтересів державних органів і учасників ринку в процесі діяльності СРО. При цьому, не виключаючи обов'язковості державного нагляду і контролю діяльності суб'єктів ринку, навіть на сьогоднішньому етапі розвитку СРО, цим інститутам можуть бути делеговані нормотворча, представницька, інформаційна та освітня функції регуляторів.

Прийняття Закону «Про саморегулювальні організації» є необхідним кроком на шляху інтеграції України в Європу, оскільки в європейських країнах саморегулювання вже давно посіло своє місце на ринку. Важливими перевагами прийняття Закону «Про саморегулювальні організації» в Україні для фінансового ринку є автоматичне створення конкурентного середовища на фінансовому ринку, покращення якості послуг, що надаються та встановлення норм. Проте, незважаючи на переваги законопроекту «Про саморегулювальні організації», існують й загрози, що можуть виникнути в результаті його недоопрацювання: монополізація ринку саморегулюючою організацією, обов'язковість членства в саморегулюючій організації. Не менш важливим недоліком є неможливість передбачити необхідну кількість СРО в тому чи іншому сегменті фінансового ринку, та особливість саморегулюючих організацій в залежності від сегмента. Прийняття проекту Закону «Про саморегулювальні організації» сприятиме створенню та діяльності на фінансовому ринку України саморегулювальних організацій, що в свою чергу забезпечить: зменшення регуляторного впливу держави на суб'єктів фінансового ринку; скорочення державних витрат на регулювання фінансового ринку; забезпечення ефективної взаємодії між суб'єктами, які здійснюють професійну діяльність на фінансовому ринку, та органами державної влади; підвищення рівня захисту та гарантованості прав споживачів фінансових послуг.

Для посилення ролі саморегулювальних організацій на фінансовому ринку необхідно здійснити наступні заходи: розробити та прийняти відповідні законодавчі акти, в яких мають бути закріплені принципи та стандарти діяльності саморегулювальних організацій; визначити процедуру делегування саморегулювальним організаціям повноважень щодо нагляду за добросовісністю конкуренції на фінансових ринках, у тому числі шляхом розробки та впровадження кодексів професійної етики, права на застосування заходів впливу, аж до заборони на здійснення діяльності; заохочувати створення в саморегулювальних організаціях страхових та гарантійних фондів, що мають забезпечувати додатковий захист прав інвесторів та споживачів фінансових послуг.

Література: 1. Положення Про делегування саморегулювальній організації адміністраторів недержавних пенсійних фондів окремих повноважень : Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 12.04.2007 р. № 7153 [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0609-07>. 2. Про затвердження Положення про делегування Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України окремих повноважень одній із всеукраїнських